

SOYKIRIM VE ALMANYA – II

Mehmet Oğuzhan TULUN

Analist

Analiz No : 2017 / 20

13.10.2017

Almanyaya karşı yapılan 1904-1908 Herero ve Nama soykırımı suçlamasına ilişkin olarak Almanya ve Namibyanın sessiz sedasız Eylül ayı sonunda Berlinde toplantı gerçekleştirdikleri haberleri çıkmıştır. Almanyanın Namibyayla yürüttüğü müzakere sürecinde sergilediği tavır, kendi çıkarları uğruna soykırım tartışmalarında uyguladığı çifte standardı somut bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu konuda daha önceden yayınlamış bir yazımız bulunmaktadır,[1] ancak konuya yeniden değinilmesi faydalı olacaktır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanyanın Yahudilere karşı gerçekleştirdiği Holokosta duyulan uluslararası tepki, 1948 yılında Birleşmiş Milletler nezdinde Soykırım Suçunun Önlenmesine Ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşmenin imzalanmasının temel dayanağını oluşturmuştur. Ancak Almanya, evrensel olarak soykırım olarak nitelendirilen Holokostu gerçekleştirmesinden çok yıllar önce, bir başka sistematik yok etme kampanyasının faili olmuştu. 1904-1908 yıllara arasında, günümüzde Namibyaya ait olan topraklarda, Alman sömürge yönetimine isyan eden Herero ve Nama kabilelerine karşı bir yok etme emri çıkarılmış (Al. *Vernichtungsbefehl*)[2] ve bu doğrultuda bu kabileler sistematik bir yok etme kampanyasına maruz tutulmuştu.

Günümüzde Namibya halkı 1904-1908 yılları arasında gerçekleşen bu olayları soykırım olarak nitelendirmektedir. Namibya halkı aynı zamanda Almanyanın bu olayları soykırım olarak tanımasını, bu olaylarla ilgili özür dilemesini ve tazminat ödemesini talep etmektedir.[3] Namibya ve Almanya, bu olayların nasıl tanımlanması ve sürecin nasıl işlemesi gerektiği hakkında bir müzakere süreci yürütmektedir. Bu müzakere süreciyle ilgili en son olarak -başta değinildiği gibi- Eylül sonunda bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

İlginç bir şekilde bu toplantının yapılmasına Alman basınında tek bir kaynak dışında[4] neredeyse hiç yer verilmemiş, bahsi geçen tek kaynakta ise Alman hükümetinin bu müzakere süreci hakkında topluma hiçbir açıklama yapmak istemediği belirtilmiştir. Alman hükümetinin hoşnutsuzluğuna rağmen toplantıyla ilgili bilgiler Namibya heyeti tarafından

kamuyla paylaşılmıştır.[5]

Holokosttan dolayı derin bir utanç içerisinde olan Almanya için Namibyadan gelen soykırım suçlaması çok rahatsız edici niteliktedir, zira Almanyanın soykırımla lekelenmiş tarihi bu suçlamayla beraber bir kez daha lekelenme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Utanç unsurunun ötesinde talep edilen tazminat miktarı da Almanyayı tedirgin etmektedir, zira talep edilen miktarın 400 milyar Namibya Doları (yani 25 milyar Avro veya 30 milyar Amerikan Doları) olduğu belirtilmektedir.[6] Bu sebeplerden ötürü Almanya bu meseleyi olabildiğince gizli tutmaya çalışmakta, dışarıya bilgi verilmeden Namibya ile görüşerek ve Namibyaya (tazminat ödemek yerine) çok ciddi kalkınma yardımı yaparak bu suçlamaları sonlandırmayı amaçlamaktadır. Nitekim Almanya, Namibyaya en çok kalkınma yardımı sağlayan ülke konumundadır ve bu zamana kadar 800 milyon Avro değerinde yardım sağlamıştır.[7] Son olarak geçtiğimiz Eylül ayında Almanyanın teknik ve mali işbirliği projeleri ve programları için Namibyaya 133,5 milyon Avro değerinde yardım sağlayacağı Namibya basını tarafından bildirilmiştir.[8]

Ancak tüm bu kalkınma yardımları bir yana, Almanyanın soykırım suçlamasıyla ilgili sergilediği tavır, iki ülke arasındaki müzakerelerin sonuçsuz kalmasına sebep olmaktadır. Almanya, 1904-1908 Olaylarına soykırım denilmesinin ancak siyasi bir niteliği olabileceğini, bunun hukuken bağlayıcı olmayacağını, zira 1948 Soykırım Sözleşmesinin geriye yürüyemeyeceğini belirtmektedir. Bu çerçevede de Almanya bu olayları resmi bir şekilde soykırım olarak tanınmasının ve tazminat ödenmesinin mümkün olamayacağını ifade etmektedir.[9] Namibya Temmuz 2016da tanıma, özür ve tazminat ile ilgili bir müzakere pozisyon belgesini Almanyaya iletmiş olmasına rağmen, Almanya bu belgeyi teslim aldığını onaylamakla yetinmiş, belgenin esasına ilişkin henüz bir cevap vermemiştir.[10] Namibya ise tanıma, özür ve tazminat olmadan Namibya halkının herhangi bir anlaşma kabul etmeyeceğini ifade etmiştir.[11]

Namibya hükümeti mevcut durumu diplomatik bir dille nitelendirirken, Nama ve Herero kabileleri temsilcileri daha sert bir üslup kullanmaktadır. Namibya hükümetinin müzakerelerdeki özel temsilcisi Zed Ngavirue, Almanyayla son yapılan toplantının düzgün bir şekilde geçtiğini, ancak toplantıdan bir netice alınamadığını ifade etmiştir. Herhangi bir ilerleme kaydedilebildi mi? sorusuna cevaben Ngavirue, her şey hakkında mutabakat sağlanmadan hiçbir şey hakkında mutabakat sağlanamaz demiştir.[12]

Nama ve Herero kabileleri temsilcileri ise Almanyayı, sergilediği tavır sebebiyle müzakereleri tıkanma noktasına getirmekle suçlamıştır.[13] Kabile temsilcileri aynı zamanda (muhtemelen Almanyanın engellemeleri sebebiyle) müzakere sürecinde adil bir şekilde temsil edilmediklerini[14] ve gerek görürlerse Almanyadan ayrı bir şekilde tazminat talep edeceklerini ifade etmişlerdir.[15] Ancak Namibya Başbakanı Saara Kuugongelwa-Amadhila, bu tür endişeleri gidermek adına, müzekerelerin sonuçlandırılmasından sonra kamuoyunun bilgilendirileceğini ve talep edilen tazminatın nasıl dağıtılacağıyla ilgili olarak tüm Namibya halkına danışılacağını ifade etmiştir.[16]

Tüm bunlardan anlaşılacağı üzere, soykırım suçlamalarıyla ilgili olarak Almanyanın sergilediği tutum Namibya ve Almanya arasındaki müzakere sürecini yokuşa sürmektedir. Bu çerçevede sergilediği tutumla ilgili olarak Almanyanın bazı soruları cevaplaması

gerekmektedir (bu soruların benzerleri bir önceki yazımızda da sorulmuştur):

1) Mart 2016da Alman Federal Meclisine 1904-1908 Olaylarının Namibya Soykırımı olarak tanınması için karar tasarısı sunulmuş, ancak bu tasarı Meclis tarafından reddedilmişti. Ancak Alman Federal Meclisi, Haziran 2016da, 1915 Olaylarını soykırım olarak nitelendiren bir karar çıkarmıştı.[17] Alman Federal Meclisi, ne hukuksal ne de tanımsal anlamda soykırım olarak nitelendirilemeyecek 1915 Olayları hakkında hevesli bir şekilde soykırım kararı çıkartırken, tanımsal anlamda soykırım olarak nitelendirilebilecek 1904-1908 Olayları hakkında neden soykırım kararı çıkarmayı reddetmiştir? Bu çelişkili tutumun herhangi bir iyi niyet veya adalet arayışı yansıttığı söylenebilir mi?

2) Siyasetçileri, akademisyenleri ve kurumları ile Almanya bir ülke olarak 1915 Olaylarını soykırım olarak nitelendirmekte pek bir hevesli olmasına ve bu doğrultuda tarihi olguları ve uluslararası hukuku hiçe saymakta ısrarcı iken, neden 1904-1908 Olayları söz konusu olunca hukuka işaret ederek kendini savunmaya çalışmaktadır? Almanya neden sadece kendi çıkarları söz konusu olunca hukuk ilkelerini hatırlıyormuş gibi davranmaktadır?

3) 1915 Olaylarının Almanyada siyasi bir malzeme olarak kullanılmasından dolayı Alman basını bu olaylara yer vermesine rağmen; aynı Alman basını Eylül ayı sonunda Namibya ve Almanya arasında gerçekleşen toplantıya neden yer vermemiştir? Alman sömürge yönetiminin 20inci yüzyılın başında Nama ve Herero kabilelerine karşı uyguladığı sistematik yok etme kampanyası neden Alman kamuoyunun ilgisini çekmemektedir? Almanya, bir ülke olarak sergilediği çelişkili tutumun farkında mıdır? Böyle bir durumda Almanyanın kendisini ahlaken daha üstte konumlandırmaya ve Türkiye'ye tarihsel adalet konusunda nasihat vermeye çalışması ne kadar mantıklıdır?

Daha önceki yazımızda ifade ettiğimiz gibi; ☀ Almanya nüfuzunu kullanarak kesin bir şekilde tanımlanmış hukuki soykırım terimini kendi çıkarlarını uygun bir şekilde eğip bükecek ve Namibyayla bir yandan öncelikli olarak Almanyanın çıkarlarını koruyan, diğer yandan da Herero ve Nama kabilelerini dışlayan bir anlaşmaya[18] varmayı amaçlamaktadır. Almanyanın Namibya-Almanya müzakerelerinde sergilediği tutum; Almanyanın zaman kazanmaya çalıştığını, Namibyayı kendi halkının çıkarlarına görmezden gelen ve sadece Almanyanın çıkarlarına uygun bir anlaşmayı kabul etmeye zorlamaya çalıştığını ortaya koymaktadır. Almanyanın müzakere sürecinde ortaya koyduğu bu çelişkili davranışları bu eleştirel gözle takip etmeye devam edeceğiz.

**Fotoğraf: Deutschlandfunk.de*

[1] Mehmet Oğuzhan Tulun, Soykırım ve Almanya, *Avrasya İncelmeleri Merkezi (AVİM)*, Analiz No: 2017 / 3, 11 Ocak 2017, http://avim.org.tr/tr/Analiz/SOYKIRIM-VE-ALMANYA

[2] 20. Yüzyıl Başında Sömürgeleştirilmiş Afrikada Toplu Katliam Politikaları: Namibyadaki Soykırım ve Çıkarılan Dersler Prof. Joseph B. Dieschonun Mayıs 2015de Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve AVİMde Yaptığı Konuşma (Avrasya İncelmeleri Merkezi (AVİM), AVİM Konferans Kitabı No. 16, Mayıs 2015), 12, http://avim.org.tr/images/uploads/Rapor/AVIM-Konferans-Kitabi-16.pdf

[3] Albertina Nakale, Namibia: PM Allays Fears Over Genocide Negotiations, *AllAfrica.com*, 25 Eylül 2017, http://allafrica.com/stories/201709250212.html

[4] Christiane Habermalz, Viel Druck im Kessel bei Verhandlungen mit Namibia, *Deutschlandfunk*, 30 Eylül 2017, http://www.deutschlandfunk.de/voelkermord-an-herero-und-nama-viel-druck-im-kessel-bei.1773.de.html?dram:article_id=397153&xtor=AD-252-%5B%5D-%5B%5D-%5B%5D-%5Bdlf-desktop%5D-%5B%5D-%5B%5D

[5] Erdem Güneş, Berlinin Soykırım Pişkinliği, *Aydınlık*, 2 Ekim 2017, https://www.aydinlik.com.tr/berlin-in-soykirim-piskinligi-dunya-ekim-2017-2

[6] Ndanki Kahiurika, Talks smooth but no agreement Ngavirue*The Namibian*, 3 Ekim 2017, https://www.namibian.com.na/59940/read/Talks-smooth-but-no-agreement-%E2%80%93-Ngavirue

[7] Güneş, Berlinin Soykırım Pişkinliği.

[8] Alvine Kapitako, Germany avails N$2 billion to Namibia, *New Era*, 25 Eylül 2017, https://www.newera.com.na/2017/09/25/germany-avails-n2-billion-to-namibia/

[9] Güneş, Berlinin Soykırım Pişkinliği.

[10] Ndanki Kahiurika, Public to decide what to do with genocide reparations, *The Namibian*, 25 Eylül 2017, https://www.namibian.com.na/59581/read/Public-to-decide-what-to-do-with-genocide-reparations

[11] Güneş, Berlinin Soykırım Pişkinliği.

[12] Kahiurika, Talks smooth but no agreement…

[13] Güneş, Berlinin Soykırım Pişkinliği.

[14] Eveline de Klerk, Genocide negotiations deceptive and undemocratic Kooitjie, *New Era*, 27 Mart 2017, https://www.newera.com.na/2017/03/27/genocide-negotiations-deceptive-and-undemocratic-kooitjie/

[15] Kahiurika, Talks smooth but no agreement...

[16] Kahiurika, Public to decide what to do...

[17] Ali Murat Taşkent, ALMANYA FEDERAL MECLİSİNİN TÜRKİYEYE VE TÜRK HALKINA YÖNELİK DOSTÇA OLMAYAN KARARI, *Avrasya İncelmeleri Merkezi (AVİM)*, Yorum No: 2016 / 34, 14 Haziran 2016, http://avim.org.tr/tr/Yorum/ALMANYA-FEDERAL-MECLISI-NIN-TURKIYE-YE-VE-TURK-HALKINA-YONELIK-DOSTCA-OLMAYAN-KARARI

[18] Tulun, Soykırım ve Almanya.

Yazar Hakkında :

Mehmet Oğuzhan Tulun AVİM'de Analist olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları Doğu Avrupa, Kafkasya, Asya,Türk-Ermeni ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri, uluslararası suç ve tarih çalışmalarıyla ve din ile siyaset arasındaki etkileşime odaklanmaktadır.

Atıfta bulunmak için: TULUN, Mehmet Oğuzhan. 2026. "SOYKIRIM VE ALMANYA II." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2017 / 20. Ekim 13. Erişim Ekim 30, 2026. https://avim.org.tr/tr/Analiz/SOYKIRIM-VE-ALMANYA-II

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr

https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır